

İSLAM VE TOPLULUK: BİRLİK VE BERABERLİĞİN ÖNEMİ

Allahu Teâlâ hazretleri cümleinizden razı olsun. Dünya ve âhiretin her türlü hayırlarına sizleri eşinizle, ailenizle, çoluk çocuğunuzla birlikte erdiresin. Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Bu güzel toplantıyı tertibi düşünen kardeşlerimize ve davetimize icabet eden sizlere teşekkür ederiz, Allah razı olsun. Muhabbetli, güzel bir toplantı oldu. Sevdiğimiz simaları görmekten mesrûr olduk, sevindik. En yakın çevremizi topluca bir arada görmekten mutluyuz.

a. İslam'da Cemaat Olmanın Önemi

Biliyoruz ki İslâm birlik ve beraberliğe, cemaat ve cemiyete bizleri teşvik ediyor. Yalnızlığı, infiradı, i'tizâli, topluluktan ayrılmayı, kenara çekilmeyi, uzak kalmayı tasvip etmiyor.

“Ben sizin üzerinize üç şeyden korkarım.” buyurmuş Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde; “O üç şeyden birisi de; temiz havayı seversiniz, kaymağı seversiniz, sütü seversiniz; yaylalara çıkarsınız, çöllere,

bâdiyeye gidersiniz. Böylece Cuma namazlarını ve cemaatleri terk edersiniz.” buyurmuş.

Hepimizde bir sayfiye merakı var ya... Demek ki Arabistan’daki o devir insanlarında da çöle çıkmak; orada koyunların, keçilerin, develerin sütlerinden istifade etmek; tertemiz yayla havasında, yıldızların altında hoşça vakit geçirmek tatlı geliyor. Anlaşılan bunu yapıyorlar. Peygamber Efendimiz diyor ki; “Korkum budur.”

Cumaların ve cemaatin önemini buradan anlayabiliyoruz. Zaten bu hususta pek çok delil var.

Ayrıca bir hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz bâdiyedeki müslüman -yani çöldeki, tenhadaki, yayladaki, mezraadaki, uzak yerdeki- ile şehirdeki bir müslüman arasında mükâfatları bakımından fark olduğunu bildiriyor.

“Şehirdeki müslüman cennete bâdiyedeki müslümandan yarım gün önce girecek. Ama âhiret yarım günü!.. O da 500 yıl eder.” buyuruyor.

Ecirde eşit bile olsa şehirdeki cennete 500 yıl önce girecek! Bunun sebebi; şehir olması, cemaat olması, cuma olması, ilim olması, irfan olması, birlikte ve beraberlikte olmak...

“Cemaat rahmettir; ayrılık, infirad, küsüşmek, dağılmak, parçalanmak, bölünmek de azaptır.” diye hepimizin bildiği başka hadîs-i şerîfler var...

Bu bakımdan, elhamdülillah bir muhabbetli cemaat olmaktan dolayı mesrûruz. Allah’a hamd ü senâlar ediyoruz ki topluluk halindeyiz. Birbirimizle sıkı mânevî bağlarla bağlı olmanın sefasını sürüyoruz, keyfini yaşıyoruz. Akrabalık gibi bir yakınlık var aramızda... “Bu bizim kardeşimiz, ihvanımız.” deyince akar sular duruyor ve karşımızdaki kardeşimizi çok samimi duygularla bağrımıza basıyoruz.

Allah’ın rızasını kazanmak için Allah’ın yolunda çalışmak gerektiği hususunda hepimizin şuuru tamdır. Hepimiz bir taraftan geçim meseleleriyle hayatımızı kazanmak, evimize helal bir rızık getirmek için çeşitli dallarda çalışmayı düşünürken, bundan daha

fazla İslâm için çalışmayı düşünüyoruz. Genellikle müslümanların ve özellikle bizlerin ana düşüncesi *İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî* cümlesiyle ifade edilen, Allah'ın rızasını kazanmak için bir şeyler yapmak, karınca kararınca İslâm'a faydalı olmak, müslümanlara karşı vazifelerimizi düşünmek, hizmet üretmek; ömrümüzü boşa geçirmemek, zamanımızı israf etmemek gibi düşüncelerimiz var. Bu da güzel bir şey; çok güzel, çok asil ve çok yüksek bir duygu...

İnsanın şahsen iyi müslüman olması çok önemli... Küçük malzeme iyi olunca onlardan meydana gelen, onlardan örülmüş büyük yapı da sağlam olur. Malzemenin çok sağlam olması lazım! Tek başına şahıs olarak iyi müslüman olduğun zaman malzeme sağlam oluyor. Bir müslüman iyi bir derviş olduğu zaman; takvâ ehli, ihlâslı, hâlis muhlis bir kul olduğu zaman çok iyi bir malzeme olmuş oluyor. Bu malzeme arı sütü gibi, az da olsa her yerde fayda getirici, güzel sonuçlar alıcı oluyor.

Fakat insanoğlu tek başına zor yaşıyor. Eğer kader alnına öyle bir yazı yazmışsa, bir

müslüman tek başına bir dağda kalsa, bir adada yaşasa bile mutlaka yine kulluğunu yapar. Çünkü Mevlâsının varlığının, birliğinin şuurundadır. Yine yalnızlık çekmez, sıkıntı çekmez; memnun olur, mutlu olur, bahtiyar olur, moralman yüksek olur.

b. Dernekler Kuruyoruz Çünkü Allah'ın Kudreti, Yardımı, İhsanı ve İkrâmı Cemaat Üzerinedir

Topluca olduğu, beraber olduğu zaman yapılan işlerde hayır ve bereket oluyor. Peygamber Efendimiz;

Yedullâhi ale'l-cemâati buyurmuş. “Allah'ın kudreti, yardımı, ihsânı, ikrâmı cemaat üzerinedir.”

Toplu oldukları zaman müslümanlara Allah'ın özel ikramları oluyor.

Onun için biz, kendimiz bir cemaat teşkil ediyoruz; bir.

İkincisi de, “Hizmetlerimizi birleştirerek daha güzel hizmetler yapılabilir.” diye dernekler, cemiyetler kuruyoruz. Dernekler ve cemiyetler, sosyal ictimâî araçlardır. Hatta fabrikalardır diyebiliriz. Sadece bir araç, bir

vasıta, bir alet değil; ictimâî fabrikalardır diyebiliriz.

c. Sosyal Yapınız Güçlü İse Dünyada Tüm Topluları İdare Edebilirsiniz

“Bir milletin, bir topluluğun kuvvetli olması; bugün sanayi bakımından gelişmiş olması, bilimde teknolojiye ilerlemiş olması ile mümkün olur.” deniliyor. Batı’ya bakıldığı zaman veya Doğu’da Japonya’ya bakıldığı zaman onların en çok göze çarpan tarafı; fabrikası, aleti, edevâtı, cihazı, uçağı, otomobili, vesairesi göz önüne getiriliyor da bu toplumların, bu milletlerin sosyal yapısı üzerinde durulmuyor. Hâlbuki bu ikisi birbiriyle çok yakından ilişkili... O topluluğun, o milletin dış görünüşü ileri teknolojisi ise medeniyeti ise; iç görünümü de sosyal yapısı ve rûhî yapısıdır. O tarafını kimse düşünmüyor ve o tarafının önemini anlamıyor.

Japonlar’ın son derece milliyetçi, birbirlerine tutkun olduklarını; son derece inatla, fedakârlıkla çalıştıklarını biliyoruz. Toplum için kendilerini fedâ ettiklerini, harakiri yaptıklarını biliyoruz. Bizim hiç tahmin etmeyeceğimiz yerlerde bile, mesela bankalarda bile

memurlarına, elemanlarına mâneviyât eğitimi, moral eğitimi yaptırdıklarını biliyoruz. Topluyorlar, Japon için mâneviyâtı güçlendirecek neler varsa o eğitimi veriyorlar. Zaten adam Japon kültürüyle yetişmiş; ilkokulu, ortaokulu, liseyi, üniversiteyi okumuş ama bankada memur olduğu halde alıyor onu; moral eğitimi diye kendilerinin sosyal yapısına, sosyal psikolojilerine, millî ve mânevî değerlerine uygun bir kafada çalışmalarını için ayrıca eğitim yapıyor.

Amerika'da, İngiltere'de, Almanya'da, Avustralya'da gezdiğim zaman -bilhassa Avustralya'da- dikkatimi çeken bir husus oldu: İngilizler'in sosyal çalışmalara, derneklere, cemiyetlere, gruplaşmaya, cemaatleşmeye çok önem verdiğini hayretle gördüm. O kadar önem veriyor ki işe alacağı adama bile soruyor:

“Sen hangi cemiyetlere üyesin, söyle bakalım.”

O da sayıyor;

“Şuna üyeyim, buna üyeyim...”

Alıyor işe... Hiçbir yere üye olmayan insanı umûmiyetle işe almıyorlarmış.

Niçin?

“Çünkü bu asosyal, cemiyet kaçkını, insanlarla uyum sağlayamıyor, beraber çalışmıyor, grup çalışması yapamıyor.” diye...

Bizim ilkokullarda da, çocukların karnelerine baktığımız zaman, ayrı bir not hanesi var. Orada da grup çalışması yapıp yapamadığı; “Hırçın mı, tek başına mı duruyor, öteki arkadaşlarıyla ilişki kurup grup çalışması yapabiliyor mu?” diye küçükten böyle şeylere dikkat ediliyor. Milli Eğitim de bunun farkına varmış; dış ülkeler böyle yapıyor diye o da karnelere böyle bir hane koymuş.

Ama İngiliz bunu çok kuvvetli bir şekilde kullanıyor ve işliyor. Sosyal yapı o kadar iyi örgütlenmiş, teşkilatlanmış, örülmüş ki kale gibi bir yapısı var... Çok az insan ile çok büyük cemaatleri, toplumları idare edebilmişler.

Düşünün; koskoca Hindistan kıtasını -Asya kıtasının bir yarımadası ama o kadar büyük bir yer ki “Hint kıtası” deniliyor- sosyal yapı-

ları sayesinde İngilizler çok küçük bir istila kuvvetiyle yıllarca dominyon olarak idare etmişler. Sosyal yapılarının kuvvetli olması sayesinde dünyanın her yerine hakim olmuşlar. Avustralya'yı fethetmişler, Kanada'ya çıkmışlar, Afrika'ya el uzatmışlar, kutuplarda yerleri var... Bizim adını sanını bilmediğimiz adaları istila etmişler. Dünyanın her tarafına yerleşmişler. Bu kadar insana polis, asker ve personel yetmez. Yetmez ama sosyal yapı kuvvetli olduğu için dünyaya hakim olabilmişler.

Bugün de bizim karşıımızdaki gruplar toplumlara hakim olmak için sosyal yapılaşmaya el atıyorlar. Bu konuda çok ciddi çalışmalar yapıyorlar. Kökü dışarıda olan bir takım cemiyetleri bizim ülkemizde bilirsiniz, duyarsınız; şubeleşmiştir, kurulmuştur ve üye olanların aidatları Amerika'ya gider. Lions klüp, Rotary klüp, mason klübü vesaire... Kökü dışarıda... Başka ülkeler kurmuş, İngiltere'de, Amerika'da bunlar ama Türkiye'de de organize oluyorlar, her yerde şubesi var. Yakasında rozeti var. Bazen hayret ettiğiniz kimselerin yakasında da görebiliyorsunuz. Onlarla iş yapıyorlar. Onlar vasıtasıyla yaban-

cı bir toplumda tutunuyorlar, yabancı bir toplumda işlerini götürüyorlar. Polikasına hakim oluyorlar, yönlendiriyorlar. Millî eğitiminde etkileri oluyor. Bunları dış bakıştan herkes göremiyor.

Herkes Amerika'ya baktığı zaman sadece 114 katlı gökdelenleri görüyor;

“Aman ne kadar yüksek binalar yapmış Amerikalılar!”

Veyahut teknolojik harikaları görüyor; sosyal harikaları görmüyor.

d. Bir Araya Gelmek İçin Organizasyonlar Yapmalıyız

Bizim aslında Müslümanlık, İslâm olarak sosyal teşkilatlanmamız çok kuvvetlidir. Haberleşmemiz çok mükemmeldir. Bir kere günde beş defa camide toplanıyoruz. Ezanla haberleşiyoruz, camide namazı beraber kılıyoruz. Bütün beldenin ahalisi olarak haftada bir defa Cuma namazlarında toplanıyoruz. Yılda bir defa dünya üzerinde hacda toplanıyoruz. Tabii bunlar bir ibadettir fakat aynı zamanda bir teşkilatlanmadır; teşkilatın, İslâmî grupların toplantılarıdır.

İş, toplanan insanların kalitesine kalıyor... Tek tek fertler kaliteli olunca onlardan örölmüş büyük ana yapı da kuvvetli olur. Hacca giden insanlar çok kaliteli insanlarsa, senede bir orada toplandıkları zaman yapıları gereken her türlü çalışmayı yapar, kararı alır ve dünyaya ferman okutabilirler. Eğer o şahıslar memleketlerinde organize olmuşlarsa ülkede çok hayırlı hizmetler yapabilirler.

Bir vücudun tek bir hücreğine bile kan ulaşıyor. Tek bir hücreğine bile sinir ulaşıyor. Tek hücrenin dahi ihtiyaçlarını vücut görüyor. Vücut tek hücrenden dahi haberdar oluyor. Öyle bir muazzam mekanizma var ki vücudun teşkilatı vücudun en uzak yerindeki tek bir hücreye dahi ulaşıyor... Sosyal yapı da böyle olacak!..

O bakımdan biz muhtelif konuşmalarımızda, yazılarımızda, vaazlarımızda, sohbetlerimizde arkadaşlarımıza bu hususu anlatmaya çalıştık. [Buraya kadar] izahına çalıştığım hususun çok önemli olduğunu, bunun gözden kaçırılmaması gerektiğini vurgulamaya çalıştık.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* namaz için ne buyurmuş?

Kurreti aynî fi'ssalâh. "Benim gözümün şenliği namazda..." Yani, "Namaza durduğum zaman gözüm gönlüm şenleniyor, içim dışım rahatlanıyor." diyor Peygamber Efendimiz. Fırsat buldu mu hemen namaza duruyor; *Al-lahu ekber* diyor, bir nafile namaz kılıyor.

Bizde böyle bir şey yok, farzları zor kılıyoruz. Nafile namaz kılmak aklımıza gelmiyor. Zamanı boş olduğu zaman bir masa başında akşama kadar oturuyor bir müslüman... Kalkıp da Resûlullah Efendimiz'in sevdiği, sevgili, göz şenliği, gönül şenliği namazı kılmıyor.

"Dur, Rabbimin huzuruna varayım, dergâh-ı izzete yöneleyim; niyaz edeyim, naz edeyim, isteyeyim, dileyeyim, yalvarayım, yakarayım... Oh, içim şöyle bir rahatlasın..."

Böyle bir duygu ile namaz kılan kaç tane müslüman var?..

Hâlbuki namaz çok önemli, çok faydalı bir şey; çok temizleyici, çok rahatlandırıcı bir şey... Bazılarına göre namaz angarya... Der-

nek çok faydalı bir şey... Bazılarına göre dernek angarya... Böyle olmaz!... Biz bu işi bilmiyoruz. Bu cihazları, Allah'ın bize verdiği bu imkânları kullanmasını bilmiyoruz.

Bu toplantının yapılmasının sebeplerinden birisini arkadaşımız şöyle izah etti: “Hocamızla bir oturup da doğru düzgün toplanamıyoruz, yüz yüze gelemiyoruz.” demiş arkadaşlar... Onun için, “Hadi bakalım böyle bir gün, bir kahvaltı tertipleylim; buluşalım, görüşelim.” demişler. Bakın işte, organize oldu mu nasıl buluşuluyor!..

Ben sizlerle tek tek görüşebilir miydim?

Ben de istiyorum, siz de istiyorsunuz ama vakit olmuyor.

Bir arkadaş bana on defa kâğıt göndermiş;

“Hocam sizinle çok mühim bazı meseleleri özel konuşmak istiyorum.”

Güldüm. Güzel ama benim özel vaktim yok ki!.. Değil sana ayırabileceğim vakit, kendime ait vaktim yok...

Ben kendim, masamın üstüne koyduğum yazıyı yazacak vakti kendime veremiyorum, bulamıyorum.

Neden?

Misafirim geliyor, iş çıkıyor, telefon açılıyor... Tam seninle oturacağım sırada bir telefon geliyor; hadi onunla konuş, not al, şöyle yap, böyle yap... Tam bir iş yapacağım, ezan okunuyor. Tam başka bir işe yöneleceğim, şöyle oluyor. Yani kendi zamanıma kendim sahip ve hâkim, boş zamanı olan bir kimse değilim ki!..

Nasıl olacak?

Organize olarak olacak...

Oldu işte, çok da güzel oldu. Tekrarını, tekerrürünü temenni ederiz.

Ama bu çeşit toplantıları siz, kendi yerlerinizde de, kendi bölgelerinizde de yapacaksınız. Lokaliniz olacak. Klüplerin lokalleri var, daha başka dünyevî müesseselerin lokalleri var; bizim arkadaşların bir toplanacakları yer yok. Kuramamışlar... Ya kahveye gidiyorlar ya evde kalıp televizyona esir oluyorlar.

Olmaz!..

Organizasyonu kuramamışıız. Birbirimizle buluşmanın mekanizmasını, şartlarını, mekânını oluşturamamışıız. Ayıp!.. Hepimiz yüksek tahsilli insanlarıız, üniversite hocasıyız, çok kıymetli elemanlara sahibiz. Bizimle ceng ü cidâl eden insanlar bile bir şey olduğu zaman gelip bizim arkadaşlarıımıza müracaat ediyor, onlardan faydalanmak zorunda kalıyor. İyi bir kadroyuz elhamdülillah ama bu organizasyonu kuramamışıız.

Bakın başkaları nasıl organize oluyor: Her beldenin bir lokali vardır; kaymakam, nahiye müdürü oraya gelir, akşamları orada kumar oynarlar. Şehir klüpleri vardır; savcısı, hakimi, albayı oraya gelir... Orada mühim kişiler toplanıyor diye şehrin eşrâfı, âyânı da gelir. Yemek yerler, çay içerler, sohbet ederler, oyun oynarlar, vakit geçirirler, toplanırlar, konuşurlar, görüşürler, buluşurlar, randevulaşırlar... Onlar bunları yapmış; bizim arkadaşlarımızın böyle bir şeyi yok...

Olmaz!..

e. Camiler Muhabbet Merkezi Olmalı

Camilerimiz de zaten sosyal fonksiyonlarını yitirmiş durumda... Camilerimiz Peygam-

ber Efendimiz'in zamanındaki gibi çalışmıyor. Ezandan biraz önce kapılar açılıyor. Ezan okunuyor, namaz kılınıyor. Cemaat çıkınca kapılar kapanıyor. Cami Peygamber Efendimiz'in zamanında böyle değildi. Caminin böyle olmaması lazım!..

Ben ibadeti nerede olsa yaparım. Yanımda ıslanmayan; su, rutubet geçirmeyen naylonlu bir seccadem olduktan sonra taşın üstünde de, asfaltta da, çimende de, toprakta da kılarım. Cami başka hizmet görecekti. Bir muhabbet merkezi olacaktı.

Olmuyor.

Neden olmuyor?

Camiyi kullanmasını bilmiyoruz.

Bursa camileri bizim bu camiler gibi değildir.

Nasıldır Bursa'daki ilk devir camileri; Yeşil Camii, Orhan Gazi Camii?

Şaşarsınız: İçinde havuz vardır. İki tarafında odalar vardır. Odalarında ocaklar, rafalar vardır. Bir tarafında da merdivenle çıkılan, namaz kılınan, mihraplı minberli yeri vardır.

O mihraplı minberli tarafın dışında ocaklı, raflı odalar ne demek? Onu kimse anlamıyor. Cami Peygamber Efendimiz zamanındaki hakiki vazifelerini gördüğü için öyle... Yani camide toplanılıyor, oturuluyor, ısınılıyor, yemek yeniliyor, sohbet ediliyor, ilim irfan takip ediliyor.

Köylerimizde bile cami böyle değildi. Köylerimizin camilerinin bir yerleri vardı, oralarda bir şeyler okunurdu; *Muhammediyye*, *Ahmediyye* okunurdu. Kış geceleri boş geçmezdi. Camilerin odaları köyün toplantı yeri, dernek salonuydu. Şimdi bunlar unutulmuş. Yirminci yüzyıla eskiyi bile taşıyamamışız; eskiyi bile koruyup uygulayamamışız.

Yirminci yüzyılda eski unutulmuş, yeni de yapılanmamış, yapılmamış olduğu için sosyal bakımdan bir önceki asırdan çok daha kötü durumdayız. Ondokuzuncu yüzyıla nispetle sosyal yönden biz bugün çok daha kötü durumdayız.

Neden?

Yapılaşmamızı kaybetmişiz. Eski Osmanlı'dan kalma an'anevî dinî yapılaşmamız git-

miş, yeni modern yapılaşmayı da kuramamışız; iki arada kalmışız. Yani köşe kapmacada köşeleri elden kaybetmişiz, ebe olmuşuz.

Hâlbuki ben hatırlıyorum, köylerde kadınların bile haftalık toplantıları vardı. Bütün kadınlar oraya gitmeyi bir vazife sayarlardı. Giderlerdi, hatim indirirlerdi, kitap okurlardı. Yaşlı bir hacı nine kitap okurdu, ötekiler dinlerlerdi. Dinlerini öğrenirlerdi, âdâb öğrenirlerdi. *Mecmaü'l-âdâb*'ı okurlardı. İbadet ederlerdi, zikrederlerdi.

f. Kore Destanları Nasıl Yazılıyor

Ben hatırlıyorum, askerlerimiz Kore savaşına gittiği zaman hayret etmiştim, zihnime takılmıştı: Bizim köydekiler toplanmışlar, askerlerimiz muvaffak olsun diye salât-ı tefriciye çekmişler.

Yani askerlerimizin Kore destanları nasıl yazılıyor?

Köylerdeki zikir destanlarının sonucu olarak yazılıyor. Allahu Teâlâ hazretleri mücahitlerimize dualar berekâtıyla yardımcı oluyor. Dua berekâtıyla asker kendisinin kuvvetinin üstünde, olağanüstü imkânlarla sahip oluyor. O onun farkında değil. Kendisine ge-

len dualarla başarı kazandığının farkında değil ama Kore'deki zaferin kökü Çanakka-
le'deki, Çankırı'daki, Erzurum'daki köyde...
Millet bunu bilmiyor.

Kadınların yapılaşmasını kaybetmişiz. Er-
keklerin sosyal yapılaşmasını, teşkilatlanma-
sını kaybetmişiz. Toplum havada kalmış, bir-
biriyle irtibatı kopmuş. Ya evde televizyonun
esiri ya sokakta kahvenin esiri...

Erkek evde duramıyorsa... Evde duracak
vasat da olmayabilir. Ev bir odalı olur; kadın-
lar, çocuklar... Adam sıkılır; vurur kapıyı,
çıkar gider.

"Nereye gidiyorsun?"

"Kahveye gidiyorum."

"Niye gidiyorsun?"

"Ne yapayım evde durup da?.. Örgü mü
öreyim, yün mü öreyim?.. Elbette gidece-
ğim." diyor.

Ne olmuş?

Sosyal yapılaşma sonunda bizi kahveye
düşürmüş. Kahveye gitmiş. Kahvede de sigara
dumanı, iskambilin çeşitleri, domino, tavla...

Kahve büyükse bilardo vesaire ile dejenere olmuş. Oradan da başka kötü alışkanlıklar edinmiş.

Sosyal yapılanmamız bozuktur. Yapılaşmamız yoktur, yanlıştır. Bu yanlışıktan, bu hastalıklardan, bu dezavantajlı pozisyondan ilk önce kurtulması gereken bizleriz, biz müslümanlarız. Çünkü bizim dinimiz teşkilatlanmaya, organize yaşamaya, grup halinde yaşamaya, cemaate çok önem veriyor.

Camilere bakıyorum, acıyorum. 300 metrekarelik bir parsel; mesela -İncirli'de olabilir- Londra asfaltı üzerinde çok işlek bir yerde bir cami yapmışlar. Havaalanından gelirken gördüm. Küçücük bir cami yapmış, sıkıştırmış oraya...

Bu caminin eti ne budu ne? Bundan ne olur? Burada ne faaliyet yapabilirsin?

Hiçbir faaliyet yapamazsın. Altı abdest alma yeri, üstü namaz kılma yeri... Sıkışmış zaten...

O halde cami fonksiyonlarından kopartılmış; kolu, kanadı, gagası, ayağı kesilmiş, kuşa döndürülmüş durumdadır. Bizim her

caminin yanında bir sosyal faaliyet alanı açmamız lazım. Lokalimizin olması lazım. Lokalde toplantılarımızın olması lazım. Orada içki içilmez, -tabii çok normal- kumar oynanmaz, mâlâyani vakit geçirilmez. Ya oturulup iş üretilir ya ilim öğrenilir, öğretilir. Ya da çeşitli toplantılar, buluşmalar, görüşmeler, çalışmalar yapılır. Bu da dallandırılabilir, çeşitlendirilebilir.

Hiçbir yerde görmedim ben; kadın kahvesi gördünüz mü hiçbir yerde, duydunuz mu? Duymadık. “Çoluk çocuk var; ne hali varsa görsün çocuklarla!” diye kadınlar eve bırakılıyor. Erkek zar zor kendisini kapıdan dışarıya atıyor... Kahvede oturuyor; “Tamam, oh... Çocuk dırıltısından, zırıltısından kurtuldum.” diye...

Kadınlar için bir yer lazım! Çocuklar için bir başka yer lazım!

g. Derneklerimiz Hanımlara da Çocuklara da Hitap Etmeli

Çocukların gönlü yok mu? Çocuklar oyun istemez mi? Çocuklar bir şey öğrenmeyecek mi? Ne yapacağız?

Derneğimiz olacak. Her derneğimizin bir anaokulu, bir kreşi olacak. Çocuklara sahip olacağız. Anneleri kurtaracağız. Çocuklara sahip olmamız lazım.

Anne çocuğa bakamıyor; üç tane, beş tane peşpeşe geldi mi anne feleğini şaşırıyor. Hangi birine baksın? Altını mı temizlesin, karını mı doyursun? Yaramazlık yapmasını mı engellesin? Bir şey mi öğretsin, Kur'an'a mı başlasın? Ne yapacağını şaşırıyor. Okul biraz kurtarıyor. Çocuklar okula gittiği zaman anne biraz nefes alıyor, okul çağında olmayanlarla uğraşılıyor. Anneyi bu durumdan kurtarmamız lazım. Çünkü çocuk iyi yetişemiyor.

Çocuğu kreşe almamız lazım. Çocuğu anaokuluna almamız lazım. Eğitimini düzenli yapmamız lazım. Bir öğretmen, eğitimci, bu işin mütehassısı olan bir kişi eğitimi anneden çok daha güzel yapıyor. Çocuk grubun içine girdiği için grup terbiyesini daha o yaştan almaya başlıyor. O da ayrı bir güzellik... Çocuk açılıyor, eğitimde başarılı oluyor.

Onun için derneğimiz olacak. Derneğimizin erkekler için lokali olacak, kadınlar için lokali olacak. Çocuklar için çocuk bahçesi

olacak, kreşî olacak. Bunların hepsi bizim menfaatimize... Biz rahat edeceğiz, hanım rahat edecek, çocuklar rahat edecek... Düzenli olacağız, intizama gireceğiz, öğreneceğiz, eğitileceğiz, yükseleceğiz. Onun için dernekleşme çalışmalarımızı mutlaka ve mutlaka çok artırmamız lazım.

Dernekleşme için kendi keselerimizden, bütçelerimizden fon ayırmamız lazım. Başka ülkelerde devlet fon ayırıyor. Mesela İsveç'te, 25 kişiyi toplayabilirse, bir dernek kurabilirse bir insan, devlet ona yardım ediyor. Bir dernek bir konferans tertipleleyebiliyorsa devlet ona salon veriyor. "Buyur bu salonda konuşmanı yap!" diyor.

Beni İsveç'e çağırdılar. İsveç'te gittim, belediyenin en güzel, mikrofonlu, ısıtma soğutma tertibatlı salonunda konferans verdim. Bir başka yerde ikinci bir konferansı, yine belediyenin bir yerinde verdim. Bir başka yerde, yine belediyenin yerinde... İsveç sosyal devlet olduğu için sosyalizasyona önem vermiş. Herkesten çok para almış, vergiyi tam almış; yolları yapmış, eğitime önem

vermiş, sağlığı sosyalleştirmiş, bedavalaştırmış... Halkına hizmet etmiş.

Bunu kendi halkı için yapıyor; bizim oraya giden insanlarımız için değil. Kendi halkına bu imkânları sağlamış.

Önemli olan şeylere para harcanır. Çocuğun eğitimi önemlidir; para harcanır. Kendimizin rahatımız, konforumuz önemlidir; para harcanır. Hacegân'da, Marmara manzaralı, Boğaz manzaralı bir yerde oturmak güzel oluyor; buna biraz fedakârlık yapılır.

Böyle bir yer olmasaydı, nerede yapıyorduk toplantıyı biz daha önceden?

Caminin alt katına, 40-50 merdivenden tıngır mıngır iniyorduk... Aşağıda, camları yukarıda olan bir yerde, betonun üstünde diz çökerek, öyle toplanabiliyorduk.

O da bir imkândı, elhamdülillah hiç yoktan iyiydi ama niye daha güzeli olmasın, daha hoşu olmasın?

İnsan orada sıkılabiliyor, terleyebiliyor, üşüeyebiliyor, dizlerine ağrı girebiliyor. Ama böyle bir yer olduğu zaman içi açılıyor, huzur içinde duruyor.

İnsanın kendisine, eğitimine, çoluk çocuğuna hizmeti önemli bir hizmettir. Buralara masraf yapılabilir. Bu masrafa değer. Onun için bu çalışmaları yapacaksınız.

Dernekleşme için masraf ayıracağız, fon ayıracağız. Bu iş için bütçemizin bir kısmını ayıracağız.

Ne yapacağız?

İçimizde zenginler vardır, hayır yapmak isteyen insanlar vardır; derneğimize bir lokal sağlayacağız.

“Tamam, erkekler lokali benden...”

“Kadınlar lokali benden...”

Veyahut;

“Bunları dağıtık yapmayalım; gelin ortaklaşalım, şu binayı alalım. Şu binanın bir katı erkeklere olsun, bir katı kadınlara olsun. Bahçesi çocuklara olsun. Biraz bahçeli olsun, park imkânı olsun. Çocukların oyun imkânı olsun. Kütüphane salonu olsun, insanlar kitap okuyabilsin.” diyeceğiz ve bu masrafı yapacağız.

Her caminin yanında; cemaat namazı kıldıktan sonra gelecek, orada oturacak kalkacak... Biz de güzel duygularımızı, imanımızı, ihlâsımızı başka insanlara aşılatacağız. Üçüncü şahıslara, bizim dışımızdaki insanlara İslâm'ı tanıtmaya, anlatma çalışmaları yapacağız.

Öyle insanlar var ki bizi tanıdığı zaman, çalışmalarımızı gördüğü zaman;

“Aa, ben İslâm'ı böyle bilmiyordum, ne güzelmiş! Ben de tevbekâr olayım, ben de şöyle yapayım, böyle yapayım...” demeye başlıyor. “Ben de tarikate girebilir miyim?” demeye başlıyor. Bu, elle tutulur, gözle görülür muhabbetli bir manzarayı biz teşkil ettiğimiz zaman olur.

Böylece yanlış sosyal yapılanmaları engellemiş de oluruz. Toplumu boşluktan kurtarmış oluruz. İnsanların yanlış eğilimlere sürüklenmelerini engellemiş oluruz. İnsanımızı kurtarmış oluruz. İnsana, dinimize hizmet etmiş oluruz.

Allah hepinizden razı olsun... Yaptığınız çalışmalarınızı değerlendirsin, büyük sevaplar

versin. Sa'yiniz meşkûr olsun. Zenbiniz mağfûr olsun. Ameliniz makbul olsun...

Dilerim, temenni ederim ki çalışmalarınız daha çok olsun. Derneklerimizin sayısı çok daha fazla olsun. Allahu Teâlâ hazretleri tev-fîkini refik eylesin. Gücünüzü, kuvvetinizi ziyade eylesin. Sizleri nusretiyle, nimetiyle te'yid ve takviye eylesin.

İki cihanda aziz ve bahtiyar olun... Öm-rünüzü hayırlı, verimli geçirin... Rabbimiz'in huzuruna yüzü ak, alnı açık varın... Rabbim sizi cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin...

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtüh!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

11 Cemâziye'l-Evvel 1415 / 16.10.1994

İstanbul

[Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

